

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	1
Kaupunginhallitus	65	26.02.2024	15	
Kaupunginvaltuusto	34	11.03.2024	8	

7890-2023 (00 01 02, 04.04)

Vastaus valtuutettu Sara Koirasen ym. aloitteeseen: Turun tarkasteltava kriittisesti kytköksiään Israelin nykyhallintoon sekä purettava taloudellisia kytköksiä apartheid-politiikkaan

Tiivistelmä:

Kaupunginvaltuutettu Sara Koiranen ym. ovat 13.11.2023 tehneet valtuustoaloitteen, jonka mukaan Turun olisi tarkasteltava kriittisesti kytköksiään Israelin nykyhallintoon sekä purettava taloudellisia kytköksiä apartheid-politiikkaan. Kaupunginvaltuustolle esitetään, että se merkitsee aloitteeseen laaditun vastauksen tiedoksi ja aloitteen käsitellyksi.

Kh § 65

Hankintajohtaja Susanna Sarvanto-Hohtari ja kansainvälisten asioiden päällikkö Mika Akkanen 15.1.2024:

Sara Koiranen ym. ovat tehneet valtuustoaloitteen koskien sitä, että Turun on tarkasteltava kriittisesti kytköksiään Israelin nykyhallintoon sekä purettava taloudellisia kytköksiä apartheid-politiikkaan.

Aloitteessa esitetään, että

- Turun kaupunkia selvittää, millaisia taloudellisia kytköksiä sillä on laitomaan miehitykseen Palestiinassa, purkaa nämä kytkökset ja sitoutuu hankinta- ja sijoituspolitiikkaan, joka ei edistä apartheid-politiikkaa
- Turun kaupunki tarkastelee kriittisesti kaikkia yhteistyön muotoja, joita sillä on nykyiseen, kansainvälistä oikeutta räikeästi rikkovaan Israelin nykyhallintoon.

Turun kaupungin tulee noudattaa hankinnoissaan lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) sekä lakia vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1398/2016). Lisäksi hankinnoissa noudatetaan muun muassa lakia tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006), hankinnan kohdetta koskevaa erityislainsäädäntöä sekä Turun kaupungin omia sääntöjä ja ohjeita.

Tarjouspyynnöt laaditaan hankintalakien säännösten edellyttämällä tavalla. Turun kaupungin hankintastrategian yksi tavoitekokonaisuus on sosiaalinen kestävyys. Tavoitteena on, että kaupunki edistää ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, sekä työelämän perusoikeuksia hankintasopimusten avulla. Tarjouspyynnöissä ja sopimusehdoissa edellytetään, että toimittajat noudattavat omassa toiminnassaan sekä toimitusketjussaan ihmisoikeuksia, työelämän perusoikeuksia, YK:n yleissopimusta lasten oikeuksista, työelämän perusoikeuksia sekä voimassa olevaa työympäristö- ja työolainsäädäntöä.

Hankintalaissa on säädetty niistä perusteista, joilla hankintayksikön on mahdollista sulkea tarjoaja tarjouskilpailusta tai hylätä tarjous. Osa poissulkemisperusteista on sellaisia, joissa hankintayksiköllä ei ole harkintavaltaa, vaan esimerkiksi hankintalaissa mainittuun rikokseen syyllistynyt ehdokas, tarjoaja tai alihankkija on suljettava tarjouskilpailusta EU:n kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa. Voimassa olevia hankintasopimuksia tarkastellaan lähtökohtai-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	2
Kaupunginhallitus	65	26.02.2024	15	
Kaupunginvaltuusto	34	11.03.2024	8	

sesti sopimusehdot huomioon ottaen. Sopimusehdoissa on muun muassa määritelty sopimuksen irtisanomis- ja purkamisperusteet.

Venäjän Ukrainaan kohdistaman sotilaallinen hyökkäyksen johdosta Euroopan unionin neuvosto päätti useista Venäjän vastaisista pakotteista, joilla on ollut vaikutuksia myös julkisiin hankintoihin ja voimassa oleviin hankintasopimuksiin. Euroopan unionin pakotteita koskevat päätökset sitovat hankintayksiköitä, ja hankintayksiköiden tulee soveltaa niitä sellaisenaan. Pakotteiden rikkominen on rangaistavaa.

Euroopan unionin neuvoston pakotepäätösten johdosta Turun kaupunki on tehnyt hankintojen ja hankintasopimusten osalta seuraavia toimenpiteitä:

Kaupunginhallitus päätti 4.4.2022 § 166 hyväksyä hankintoja ja hankintasopimuksia koskevat yleiset linjaukset sekä urakoita ja tavara- ja palveluhankintoja koskevat toimintatapaohjeet liittyen Ukrainan sodan aiheuttaman häiriötilanteen vaikutuksiin hankinnoissa ja hankintasopimuksissa.

Euroopan unionin neuvosto muutti 8.4.2022 muuttanut aiemmin antamaansa pakotepäätöstä (YUTP) 2022/578) siten, että hankintasopimusten tekeminen Venäjän kansalaisten ja Venäjälle sijoittautuneiden yhteisöjen ja elinten kanssa on kielletty 9.4.2022 alkaen. Pakotteet vaikuttavat myös voimassa oleviin hankintasopimuksiin, sillä tällaisten sopimusten täytäntöönpanon jatkaminen on kiellettyä 10.10.2022 alkaen päätöksessä mainittujen osapuolten kanssa.

Sopimusten täytäntöönpanon jatkamista koskevan kiellon johdosta Turun kaupunki tilasi Suomen Asiakastieto Oy:llä vielä tarkistuksen siitä, onko jokin Turun kaupungin sopimuskumppani pakotteiden piirissä.

Voimaan tulleet pakotemääräykset on otettu huomioon Turun kaupungin hankintoja koskevassa valmistelussa, tarjouspyynnöissä ja hankintasopimuksissa.

Kansliapäällikön 10.10.2022 § 328 päätöksen mukaan kaupungin konsernihallinnon ja palvelukokonaisuuksien viranhaltijoiden ja työntekijöiden tulee huolehtia toiminnassaan siitä, että edellä mainittuja pakotteita noudatetaan. Turun kaupungin konsernihallinnon hankintapalvelut ja lakipalvelut jatkavat pakotteiden noudattamisen seurantaa.

Finnwatch on v. 2022 käynyt läpi Suomessa toimivia Israelin siirtokuntiin liitettyjä yrityksiä käyttäen apuna kansalaisjärjestöraportteja sekä YK:n ihmisoikeusneuvoston toimeksiannosta laadittua listaa siirtokunnissa toimivista yrityksistä. Lisäksi Finnwatch on kartoittanut siirtokuntayhteyksiä tullitilastoilla ja lähettämällä kyselyitä kymmenille yrityksille sekä teettämällä kesällä 2022 yrityskartoituksen ja haastatteluja Israelin siirtokunnissa Itä-Jerusalemmissä ja Länsirannalla. Finnwatchin raportin perusteella sellaisilla yrityksillä, joilla on liiketoimintaa siirtokunnissa, ei ole yhteyttä Turun kaupungin hankintapaikkoihin. Yleisesti ottaen suomalaisyritykset noudattavat suosituksia, eivätkä käy kauppaa siirtokuntien kanssa.

Turun kaupungilla ei ole suoria pörssiosakeomistuksia, vaan kaikki oman pääoman ehtoiset sijoitukset ovat joko indeksiosuusrahastoja tai ETF - tuotteita. Sijoitukset ovat lähes kaikki euroalueen ETF tuotteissa ja indekseissä, joilla ei ole yhteyttä Israeliin.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	3
Kaupunginhallitus	65	26.02.2024	15	
Kaupunginvaltuusto	34	11.03.2024	8	

Turun kaupungilla ei tällä hetkellä ole aktiivista yhteistyötä israelilaisten toimijoiden kanssa. Turku noudattaa Suomen valtion linjauksia poliittisissa, kaupallis-taloudellisissa sekä kulttuurisuhteissa Israelin kanssa. Jos EU tai Suomi tulevaisuudessa esim. asettavat pakotteita hankinnoille Israelista, noudattaa Turun kaupunki niitä vastaavasti kuin edellä esitettyjen Venäjä-pakotteiden kohdalla.

Oheismateriaali 1 Valtuutettu Sara Koirasen ym. aloite: Turun tarkastettava kriittisesti kytköksiään Israelin nykyhallintoon sekä purettava taloudellisia kytköksiä apartheid-politiikkaan

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee edellä olevan vastauksen tiedoksi ja aloitteen käsitellyksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Kv § 34

Oheismateriaali 1 Valtuutettu Sara Koirasen ym. aloite: Turun tarkastettava kriittisesti kytköksiään Israelin nykyhallintoon sekä purettava taloudellisia kytköksiä apartheid-politiikkaan

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee edellä olevan vastauksen tiedoksi ja aloitteen käsitellyksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Jakelu

tied Koiranen Sara